

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2022

1. Jäsenistö

Vuoden 2021 lopussa ICOMOSin Suomen osasto ry:ssä (jäljempänä osasto) oli kaikkiaan 171 jäsentä, joista kolme yhteisöjäseniä, 11 kunniajäseniä, kaksi opiskelijajäsentä ja henkilöjäseniä 155.

2. Hallitus

Osaston puheenjohtajana toimi arkkitehti Kirsti Kovanen 31.3.2022 asti ja 31.3.2022 eteenpäin arkkitehti Marianne Lehtimäki. Varapuheenjohtajana toimi TkT Juhana Heikonen. Hallituksen muut jäsenet olivat FT Laura Berger, arkkitehti Netta Böök, arkkitehti, yli-intendentti Helena Hirviniemi, arkkitehti Marko Huttunen, arkkitehti Marianne Lehtimäki 31.3. asti ja arkkitehti Kirsti Kovanen 31.3. lähtien, FM Uula Neitola sekä dos. FT Riitta Niskanen. Sihteerinä toimi Marina Johansson vastaten myös jäsensihteerin ja taloussihteerin tehtävistä. Hallitus kokoontui 13 kertaa. Hallituksen kokoukset pidettiin hybridikokouksina.

Osaston maailmanperintötyöryhmään kuului hallituksesta arkkitehti Kirsti Kovanen. Työryhmän puheenjohtajana toimi FK Margaretha Ehrström, IUCN:n edustajana on FK Sanna-Kaisa Juvonen Metsähallituksesta, Suomenlinnan hoitokunnan edustajana FT Miia Perkkiö sekä FT Tanja Vahtikari Tampereen yliopistosta ja arkkitehti Maire Mattinen ICOMOSista. Työryhmä kokoontui kolme kertaa.

3. Sääntömääräiset kokoukset

Osasto piti sääntömääräisen vuosikokouksensa 31.3.2022 Arkkitehtuurimuseolla. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi arkkitehti Eija Salmi. Vuosikokouksessa hyväksyttiin sääntömääräiset asiat ja myönnettiin vastuuvapaudet toimihenkilöille ja hallitukselle.

4. Talous

Henkilöjäsenen vuosimaksu oli 55 €, opiskelijajäsenen 27,50 €, kannattajajäsenen 110 € ja yhteisöjäsenen 250 €. Nuorille ammattilaisille on myönnetty 50 %:n alennus jäsenmaksusta. Tuotot jäsenmaksuista olivat yhteensä 7 980 €, joista osasto suoritti kansainväliselle ICOMOSille jäsenmaksuja yhteensä 6 645 €. Aiempien vuosien maksamatta jääneitä jäsenmaksuja maksettiin 1 875 €. Opetus- ja kulttuuriministeriön yleistä toiminta-avustusta saatiin 17 000 €. Julkaisujen myyntitulot ja osallistumismaksut olivat 622 €.

Osaston sihteeri Marina Johansson hoiti myös taloussihteerin tehtävät. Osaston tilitoimisto on Estante Oy. Toiminnantarkastajana toimi FM Timo Hattinen. Varatoiminnantarkastajana toimi arkkitehti Jonas Malmberg.

Studio Päivi Häikiöltä tilattiin uusi indd-muotoinen taittopohja jäsenkirjeelle, jota mallia pilotoitiin vuoden jäsentiedotteessa.

5. Kotimainen ja kansainvälinen toiminta sekä kv. tieteelliset komiteat

Kansalliseen monumenttipäivään 18.4. liittyen osasto järjesti somekanavallaan visailun, jolla tehtiin tunnetuksi ICOMOSin toimintaa ja samalla kutsuttiin opiskelijoita hakemaan jäseniksi ICOMOSiin. Palkinnoiksi jaettiin osaston julkaisemia kirjoja.

Osaston hallitus järjesti toiminnan kehittämistä käsitelleen työpajan 26.4. Aalto-yliopiston tiloissa Töölössä, jossa osaston entisen puheenjohtajan Kirsti Kovanen valmisteleman aineiston pohjalta keskusteltiin kansallisen toiminnan painopisteistä ja työtapojen kehittämisestä sekä käsiteltiin yhdistyksen hallinnon ja kansainvälisen toiminnan rakennetta.

Osasto järjesti yhdessä ICOMOSin Viron osaston kanssa ekskursion Tallinnaan 26.–28.5. perehtyäkseen virolaisten kollegoiden johdolla ajankohtaisiin – ja usein myös kiistanalaisiin - rakennus- ja kulttuuriperintökohteisiin Tallinnassa ja Kloogassa. Ohjelmaan sisältyi tutustuminen mm. neuvostovuosina Nõmmen esikaupunkialueelle rakennettuihin Puutalo Oy:n taloihin, ja keskiaikaisiin kattorakenteisiin rakennuksessa osoitteessa Pikk 43, Tallinnan bastioneihin, Estonia-teatteriin ja sitä koskeviin muutossuunnitelmiin, neuvostomodernismia edustavaan, Moskovan vuoden 1980 kesäolympialaisten yhteydessä Tallinnassa pidettyjä purjehduskilpailuja varten rakennettuun valtavaan kulttuuri- ja urheilukeskukseen, nyt tyhjillään olevaan Linnahall-rakennuskompleksiin Tallinnan sataman läheisyydessä sekä Viron taideakatemiaan uuteen EKA päärakennukseen, joka on rakennettu osin uudisrakennuksena ja osin entisen vaate- ja sukatehdasrakennuksia hyödyntäen. Nyt rakennuskompleksiin on sijoittunut taiteen, käsityön, sisustussuunnittelun, arkkitehtuurin, konservoinnin ja taiteen historian opetus. Ekskursion kohteina oli vielä japanilainen puutarha Kadriorgissa, Tallinnan ulkomuseo, jonka uutuuksena on neuvostoaikainen tyyppikerrostalo ja Patarein vankila ym. Bussiekskursiolla Kloogaan tutustuttiin sotakorvauksena Neuvostoliittoon toimitettuja Puutalo Oy:n omakotitaloihin sekä Arvo Pärt-museoon. Ekskursion osallistujia oli Suomesta 15, kymmenkunta Viron ICOMOSin asiantuntijaa sekä yksi venäläinen alan opiskelija.

Maailmanperintötyöryhmä järjesti 21.11. Tieteiden talolla Paikan aineettomat ulottuvuudet -työpajan, jossa Tampereen yliopiston yliopistolehtorin Tanja Vahtikarin, Museoviraston aineettoman kulttuuriperinnön erityisasiantuntijan Leena Marsion, Museokeskus Vapriikin Teemu Aholan, Metsähallituksen Sanna-Kaisa Juvosen, Tampereen yliopiston arkkitehtuurin osasto Iida Kalakosken, Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien Uula Neitolan, Suomenlinnan hoitokunnan restaurointipalvelujen päällikön Miia Perkkiön ja mm. Petäjäveden Vanhan Kirkon restauroinnista vastanneen FT Ulla Raholan alustusten pohjalta keskusteltiin paikan aineettomista kulttuuriarvoista. Keskustelua alusti ja johti arkkitehti Maire Mattinen, joka on Suomen ICOMOSin edustaja kansainvälisessä Aineettoman kulttuuriperinnön komiteassa. Paikalla oli 18 ICOMOSin jäsentä.

Osasto järjesti yhdessä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa *Keskustelua HIAsta* -seminaarin 30.11.2022 Suomenlinnan Paarlasihuoneessa ja verkossa. Heritage Impact Assessment-arviointimenetelmästä olivat puhumassa kulttuuriperintöasiantuntija Marianne Knutsen Bergenistä (verkkoyhteydellä), lainsäädäntöneuvos Matleena Haapala ympäristöministeriöstä, kulttuuriasianneuvos Mirva Mattila opetus- ja kulttuuriministeriöstä, restaurointiyksikön päällikkö Miia Perkkiö Suomenlinnan hoitokunnasta, arkkitehti Kirsti Kovanen ICOMOSin Suomen osastolta, kansainvälisen ICOMOSin varapuheenjohtaja, apulaisprofessori Riin Alatalu Viron taideakatemialta, erikoisasiantuntija Stefan Wessmann Museovirastosta, kansainvälinen HIA konsultti, arkkitehti Katri Lisitzin sekä arkkitehti, erikoisasiantuntija Anu Laurila, Vahanen Rakennusfysiikka Oy:stä. Hybriditilaisuuteen rekisteröityi noin 50 osanottajaa, ja tilaisuuden keskustelu oli vilkasta.

Osaston pikkujoulut pidettiin Lapinlahden sairaalaan Galleriakäytävässä 13.12.2022. Mukaan oli kutsuttu keskustelemaan Kenen Helsinki-pamfletin yhteistyöverkosto, Rakennustaiteen seuran, Rakennusperintö Safan ja Docomomon hallitukset sekä ICOMOSin Viron osaston hallitus. Tilaisuuden aluksi on paneeli, jossa keskusteltiin kulttuuriperintöalan asiantuntijajärjestöjen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vahvistamisesta. Keskustelu ja ideointi jatkui vapaamuotoisesti. Ilmoittautuneita osallistujia oli 60.

Osasto esitti Heritage Alert -mallin esittelemistä Museopäivillä sekä valmisteli mallin mukaista selvitystä julkaistavaksi v. 2023.

Osasto osallistui etäyhteydellä (pj) kansainvälisen ICOMOSin Eurooppa-ryhmän kahteen kokoukseen, Advisory-komitean kokoukseen ja AGA-yleiskokoukseen. Kokoukset pidettiin hybridikokouksina.

Eurooppa-ryhmän 8.6.2022 pitämän Krakovan hybridikokouksen yhteydessä oli maailmanperinnön juhlaseminaari "The International Conference 50 Years of the Unesco World Heritage Convention in Europe Achievements and Challenges" 9.–10.6.2022. Puheenjohtaja ja MP-työryhmän jäsen Kirsti Kovanen osallistuivat etäyhteydellä tilaisuuteen.

Osasto avasi syksyllä hakuun tieteellisten komiteoiden jäsenyyden niissä komiteoissa, joissa osastolla ei ole edustajaa tai edustajan kausi on tullut täyteen. Hakemukset käsiteltiin ensimmäisessä vuoden 2023 hallituksen kokouksessa. Osaston edustajat vuoden 2022 lopussa:

- kansainvälisissä tieteellisissä komiteoissa;
CIAV Kansanarkkitehtuurikomitea: Marika Konola-Tuominen
ICLAFI Laki-, talous- ja hallintokomitea: Matleena Haapala
ICOFORT Linnoitukset ja asevoimien arkkitehtuuri: Tuija Lind
ICTC Kulttuurimatkaileukomitea: Marianne Lehtimäki
ICUCH Venedalainen kulttuuriperintö: Minna Koivikko
ISC20C 1900-luvun arkkitehtuuri: Jonas Malmberg
ISCARSAH Rakennusperinnön rakenteiden analysointi ja restaurointi: Marko Huttunen
ISCMP Seinämaalauskomitea: Tiina Sonninen
ISCS Kivikomitea: Elisa Heikkilä
ISCSBH Jaettu kulttuuriperintö: Netta Böök
PRERICO Uskontojen ja rituaalien paikat: William van Andringa, varalla Laura Berger
THEOPHILOS Teorian ja filosofian komitea: Miia Perkkiö
IIBC Puukomitea: Pasi Kovalainen
- Hybridikomiteoissa:
CIPA Dokumentointikomitea Juhana Heikonen
- ICOMOSin työryhmissä:
Emerging professionals: Maria Hyövälti
Kestävän kehityksen tavoitteet -työryhmä: Uula Neitola
European Quality Principles: Uula Neitola
Our Common Dignity – Rights-Based Approaches: Kirsti Kovanen

Osasto kuului Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n kulttuuriperinnön vaalimisen standardeista vastaavaan seurantaryhmään edustajanaan FL Seija Linnanmäki, konservointikoulutuksen

neuvottelukuntaan edustajanaan erikoisasiantuntija, konservaattori Elisa Heikkilä sekä Tieteellisten Seurain valtuuskuntaan edustajanaan FT Juhana Heikonen.

6. Julkaisut ja jäsentiedote

Osasto ylläpitää www.icomos.fi-kotisivuja. Sivuilla esitellään ajankohtaisia tapahtumia. Kotisivuja ylläpitää sihteeri.

Viron opintomatkan antia julkaistiin osaston 69 sivuisessa digitaalisessa jäsentiedotteessa, joka ilmestyi loppusyksystä. Jäsentiedotteen toimittivat hallituksen jäsenet Laura Berger ja Netta Böök. Kirjoittajina oli sekä suomalaisia että virolaisia ICOMOS jäseniä. Samassa tiedotteessa Risto Pitkänen esitteli myös ICOMOS Kanadan osastolla järjestettyä Ukraina-webinaaria. Mm. Katerina Chuyeva, Ukrainan kulttuuriministeri ja kiovalainen museonjohtaja kertoi Ukrainan hälyttävästä tilanteesta webinaarin paneelissa. Jäsentiedote lähetettiin kaikille jäsenille ja julkaistiin osaston kotisivuilla www.icomos.fi.

Vuonna 2022 teetettyjä käännöksiä myöhemmin julkaistavista artikkeleista ja periaatteista tarkastettiin. Lisäksi lähetettiin lyhyempiä jäsenviestejä. Tiedottamista on myös ollut sosiaalisessa mediassa ja internetsivujen lisäksi oman Facebook-sivun kautta.

7. Lausunnot, viranomaisyhteistyö ja kannanotot

Osasto antoi lausunnon OKM:n ehdotuksesta Kulttuuriperintöstrategiaksi vuoteen 2030, sekä vastasi Museoviraston kyselyyn Modernismin perinnöstä.

8. Matka-apurahat

Osaston matka-avustusperiaatteiden mukaisesti myönnettiin matka-avustukset:

- Arkkitehti Netta Böökille Viron opintomatkan kustannukset.
- FT Minna Silverille ICOMOSin ja ISPRS:n CIPA-komitean foorumiin osallistumiseen Nizzassa 7. 7. 2022, jossa hän toimi tilaisuuden toisena puheenjohtajana.
- Arkkitehti, SC20C komitean äänestävälle jäsenelle Jonas Malmbergille SC20C kokoukseen osallistumiseen Portugalin Portossa 29.6.–1.7.2022. Piti kokouksessa puheenvuoron Alvar Aallon maailmanperintöhankkeesta.
- Arkkitehti Kirsti Kovalalle Rauman ja Suomenlinnan hoitokunnan yhteiseen Juhlaseminaariin ja Maailmanperintöfoorumiin osallistumiseen osaston edustajana Raumalla 2.–4.5.2022.
- FM Margaretha Ehrströmille Pohjoismaiseen maailmanperintökonferenssiin ”Protecting and Creating Value” osallistumiseen Rjukanissa, Norjassa 6-8.9.2022. Hän esitteli konferenssissa Suomen ICOMOSin yhdessä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa vuosina 2018–20 kehittämän ”Kaikkien yhteinen kulttuuriperintö”- hankkeen.
- Arkkitehti Marianne Lehtimäelle osallistuakseen puhujana Firenzen arkkitehtikoulun yhdessä mm. UNESCO:n ja ICCROMin kanssa järjestämän kansainväliseen konferenssiin ”1972–2022 World Heritage in Transition About management, protection and sustainability” 18.19.11.2022 Firenzessä. Hänen esitelmänsä käsitteli maailmanperintösopimuksen ja kohteiden hoidon välillisiä vaikutuksia Pohjoisessa Euroopassa.
- FT Laura Bergerille ja arkkitehti Netta Böökille Itä-Suomeen suuntautuvan opintomatkan kustannuksiin.

- Arkkitehti Kirsti Kovalle ja arkkitehti Marianne Lehtimäelle matka-avustusta Sydneyn ICOMOS 2023 yleiskokoukseen osallistumiseksi ”Early Bird” osallistumismaksun osalta.

Helsingissä 1.2.2022

Marianne Lehtimäki
puheenjohtaja

Juhana Heikonen
varapuheenjohtaja

Laura Berger
hallituksen jäsen

Netta Böök
hallituksen jäsen

Helena Hirviniemi
hallituksen jäsen

Marko Huttunen
hallituksen jäsen

Kirsti Kovanen
hallituksen jäsen

Uula Neitola
hallituksen jäsen

Riitta Niskanen
hallituksen jäsen